

Kirkoilla on merkittävä rooli hiv- ja aids-työssä

Arkailusta ihmisten kohtaamiseen ja tukemiseen

Hiv on Suomessa yleisempää kuin koskaan. Tartunta on todettu noin 2 000 suomalaisella, joiden lisäksi arvioidaan olevan noin 1 000 hiv-positiivista, joiden tartunta on edelleen diagnosoimatta.

Saharan eteläpuolisessa Afrikassa tilanne on toinen, sillä hiv-positiivisia arvioidaan olevan noin 22,5 miljoonaa, joista 1,7 miljoonaa todettiin viime vuonna. Erityisen huolestuttava tilanne on Swazimaassa, jossa lähes 40 prosenttia työikäisistä on saanut tartunnan.

Tartuntamääriltään Suomi ja Swazimaa ovat aivan eri luokkaa. Maita yhdistää se, että hiv-positiiviset ovat leimautuneet monin tavoin ja he kohtaavat suoranaista syrjintää omassa yhteisössään.

Hiv ei ole kuolemantuomio

Hivin yleisin tartuntatapa sekä Suomessa että Afrikassa on heteroseksii. Hivin etenemistä pystytään hidastamaan lääkehoidolla, jonka ansiosta tartunnan saaneet voivat elää pitkään. Suomessa lääkehoito on saanut aikaan myös sen, ettei hiv pelota enää yhtä paljon kuin aiemmin. Olemme varsin sinisilmäisiä hivin suhteen, emmekä vieläkään usko voivamme saada tartuntaa suomalaisessa heteroseksissä.

Afrikan maissa lääkehoidon saaminen on hieman helpottunut kokonaisvaltaisten hiv- ja aids-ohjelmien kautta. Edelleen haasteena on hoidon ja tuen ulottaminen kaikkein köyhimpiin. Tehotakseen lääkitys edellyttäisi monipuolista ja riittävää ravintoa, johon köyhimmillä ei ole varaa. Esimerkiksi Swazimaassa lukuisien aids-potilaiden elämä on sukulaisten ja naapurien varassa, sillä mitään muuta sosiaaliturvaa maassa ei ole.

Verkostot ulottuvat ruohonjuuritasolle

Kristillisten toimijoiden CUAHA-verkoston toivon lähettiläs **Euni Motsa** perusti äitinsä kanssa Swazimaahan vertaistukiryhmän hiv-positiivisille äideille. Hän on vakuuttanut lukemattomille hiv-positiivisille ihmisille, ettei tartunta merkitse elämän loppua. Motsa muistaa hyvin oman tuntemuksensa saatuaan tiedon tartunnasta. "Pelkäsin kuolemaa ja tyttärenteni jäävän orvoiksi", hän kertoo. "Olin todella masentunut monta kuukautta."

Ruohonjuuritason naisverkostosta maanlaajuiseksi kasvanut Mothers for Life -verkosto kampanjoi voimakkaasti naisten oikeuksien sekä halvemman ja helpommin saatavilla olevan aids-testauksen ja lääkityksen puolesta. Se kantaa suuren vastuun Swazimaan sosiaalisektorin työstä kouluttamalla kotihoitajia ja opettamalla naisia suojautumaan tartunnalta.

Kilpailu rahoituksesta

Swazimaan vapaaehtoisverkostot eivät saa tukea toimintaansa maan hallitukselta. Kilpailu ulkomaisesta avusta on kiristynyt, sillä toisaalta kehittyneiden maiden tukea on tarjolla, mutta ei enää samalla tavalla kuin viime vuosikymmenellä.

Pandemia ei ole hellittänyt, vaikka lääkehoito on kehittynyt, vaan etelän ja pohjoisen yhteistyötä tilanteen muuttamiseksi tarvitaan edelleen. Afrikassa verkostojen hoitamien potilaiden tarpeet ovat pieniä, ruokaa, kipulääkkeitä tai saippuaa, mutta niiden merkitys elämänlaadun kannalta on merkittävä.

Naisverkoston aktiivi **Sihlongonyane** toteaa, että on turhauttavaa, kun ei voi tuoda potilaille muuta kuin juttuseuraa. "Se kun ei valitettavasti auta päänsärkyyn ja nälkään", hän jatkaa.

Uskonnolliset johtajat mukaan työhön

Monissa kristillisissä kirkoissa pandemian vakavuutta ei ole vielä ymmärretty. Seksistä ja sukupuolitauteihin liittyvistä asioista keskustellaan yhä arkaillen. Voimakkaana elää myös käsitys siitä, että aids on synnin tekemisen seuraus. Tuen sijaan tartunnan saaneita hyljeksitään, syrjitään ja jopa erotetaan perheestä ja seurakunnasta.

Uskonnollisten johtajien auktoriteetti Afrikassa on edelleen voimakas. Köyhimmälläkin alueella on yleensä kirkko tai moskeija, joka voi toimia valistuksen, tuen ja avun keskuksena.

Suomessakin kirkot voisivat ottaa vahvemman roolin maailmanlaajuisen pandemian taltuttamisessa ja hiv-positiivisten kohtaamisessa. Jäsenten rohkaiseminen hiv-testiin on yksi osa vastuullisen kirkon toimintaa.

Etelän ja pohjoisen hiv-työ samassa verkossa

Afrikan köyhimmissäkin kylissä on läsnä uskonnollinen yhteisö tai kirkko. Niiden merkitys hiv- ja aids-työssä on valtava, sillä heidän kauttaan on mahdollista auttaa köyhimpiä pandemian kanssa eläviä ihmisiä.

Vuonna 2002 käynnistynyt CUAHA (Churches United Against HIV and AIDS in Southern and Eastern Africa) -verkosto on afrikkalaisten ja suomalaisten kirkkojen ja kristillisen järjestöjen hanke. Tavoitteena on saada kirkot kasvattamaan kompetenssiaan auttaa tartunnan saaneita ja toimimaan yhteistyössä hiv- ja aids-pandemian voittamiseksi.

Afrikassa hanke toimii 14 maassa. Mukana on 33 kirkkoa ja kristillistä yhteisöä helluntaisesta, katolisesta, luterilaisesta ja ortodoksisesta perinteestä. Suomalaisia toimijoita verkostossa on mukana 12.

Suomesta ortodoksisina toimijoina mukana ovat Ortodoksisen kirkon ulkomaanapu Ortaid sekä Ortodoksinen Lähetys. Afrikassa mukana ovat Kenian ortodoksinen arkkipiispakunta, koptikirkko Keniassa sekä viime vuonna mukaan liittynyt Etiopian ortodoksinen kirkko.

Tavoitteena on vahvistaa etelän ja pohjoisen yhteistyötä, mutta erityisesti tukea etelän kumppaneiden keskinäistä toimintaa. Verkosto pystyy tukemaan pieniä ruohonjuuritason toimintoja sekä siirtämään hyviä toimintamalleja eri maihin ja kirkkoihin.

Hanke saa tukea Suomen kehitysyhteistyömäärärahoista sekä suomalaisilta jäsenjärjestöiltä.

Outi Vasko

Ortodoksisen kirkon ulkomaanapu Ortaid ry:n kesäkeräyksellä autetaan tukiverkostoja ruohonjuuritason työssään.

Keräystili: OP 548005-223308

Vite: 11947

Keräysaika 1.6.-31.8.2008